

FÅRBRANSCHENS GEMENSAMMA RIKTLINJER MOT AVMASKNINGSMEDELS-RESISTENTA PARASITER

Infektioner med inälvsmask hos får på bete orsakar stora djurhälsoproblem och stora ekonomiska förluster för fårägarna. Tillgången på effektiva avmaskningsmedel är ofta helt avgörande för framgångsrik uppfödning av får och lamm på bete.

Vi har nu ett ökande problem med parasiter som utvecklar resistens mot de vanligaste avmaskningsmedlen. Att motverka uppkomst/selektion av resistens hos parasiter är av högsta vikt för att kunna bibehålla och för att föra den svenska fårnäringen framåt.

För att lyckas behöver vi en gemensam, hållbar och praktiskt genomförbar strategi för parasitbekämpning. Om alla fårägare följer nedanstående punkter så har vi kommit en lång bit på vägen i arbetet för att förhindra spridning av resistenta parasiter.

Allmänna riktlinjer:

- Avmaska endast vid behov, inte slentrianmässigt. Avmaska olika ålderskategorier/olika betesgrupper i en besättning vid olika tillfällen, exempelvis tackor och lamm.
- Behandling ska föregås av träckprovsanalys och/eller annan diagnostik som exempelvis klinisk undersökning, serologisk analys, slakt- eller obduktionsfynd.
- Väg djuren före att de behandlas för att undvika underdosering. Använd en korrekt ingivare. Kontrollera att doseringsutrustningen ger rätt dos inför varje avmaskningstillfälle.
- Varje avmaskning bör föregås av en dialog mellan producent och veterinär/parasitolog som har erfarenhet av parasitbekämpning hos det aktuella djurslaget.
- Ta hänsyn till årstid och gårdens produktion vid val av preparat och tidpunkt för avmaskning.
- Avmaskningsmedlet som används ska ha dokumenterad effekt mot den/de parasiter som behandlingen avser.
- Kombinationspreparat innehållande olika verksamma substanser riktade mot olika arter av parasiter ska endast användas då samtidig infektion med dessa parasiter kräver avmaskning vid tidpunkten för behandling.
- Preparat som inte finns registrerade i Sverige (licenspreparat) kan användas, men endast efter att det konstaterats att befintliga avmaskningsmedel inte fungerar.
- Kontrollera om behandlingen haft avsedd effekt genom att göra en ny provtagning 7–14 dygn efter en avmaskning. Detta bör göras vartannat år i en besättning eller vid behov - till exempel efter inköp av livdjur.
- Vid inköp av livdjur ska dessa isoleras, prover ska tas och behandlingseffekten undersökas innan de släpps på bete där övriga djur går eller ska gå.
- Undvik inköp av livdjur från besättningar med dokumenterade resistensproblem.
- Risken att få med resistenta parasiter är större vid livdjursinköp från länder med mer utbredd resistensproblematik än i Sverige.

- Utred misstänkta fall av resistens, det vill säga när djuren eller efterföljande undersökningar visar tecken på att avmaskningen inte fungerat tillfredsställande. Vid misstanke bör livdjursförsäljning pausas tills besättningsutredning är klar.
- Vid konstaterad resistens, säkerställ effektiv behandling med hjälp av avmaskningsmedel ur annan farmakologisk klass.
- Utveckla en betesplan som komplement till avmaskningsstrategin. Erbjud de mest mottagliga djuren välkomstbeten med låg parasitmitta. Utnyttja möjligheter till växelbete mellan olika djurslag, och bete av vallåterväxt.
- Undvik om möjligt mångårig användning av avmaskningsmedel ur en och samma farmakologiska grupp, detta gäller framför allt i de besättningar där det krävs flertalet avmaskningar per år.

Augusti 2021

Detta dokument har tagits fram av branschen gemensamt, och baseras på ett [dokument](#) utgivet av Gård & Djurhälsan, SVA, SLU, och VÄXA i samverkansgruppen för parasitologi, Sampar, år 2020.

